

Het blijkt mij, dat verwisseling van ermetrinetabletten met ermetrine-compositum-tabletten ook elders is voorgekomen. Door dezen praeparaten een verschillenden naam te geven, zal de firma „Organon” nieuwe ongelukken kunnen voorkomen.

Ook bij de normale ergometrine-doseering dreigen gevaren. Hierbij neemt TEN BERGE aan, dat enkele vrouwen voor het middel overgevoelig zijn. Ik ben in mijn indruk versterkt, dat deze „overgevoeligheid” niet zoo heel zeldzaam is en zich meer voordoet dan bij de hypophysepraeparaten waarmee ergometrine meestal vergeleken wordt.

Hilversum, 24 Augustus 1944

N. SCHUT

DE ACUTE VORM VAN DE ZIEKTE VAN WERLHOF EN SURROGATEN

Indien DEN HARTOG mijn klinische les over den acuten vorm van de ziekte van WERLHOF goed gelezen had, zou hij gezien hebben, dat ik ten slotte niet naar aanleiding van één geval, maar op grond van vier patiënten, dië ik dezen winter met deze zeldzame aandoening zag, de veronderstelling neerschreef, dat het kwade agens bij deze patiënten misschien te zoeken was in een of ander algemeen gebruikt surrogaat van den tegenwoordigen tijd. En hij zou ook hebben kunnen lezen, dat bij deze ziekte sprake is van een *overgevoelighedsreactie* voor een medicament of voor een voedingsstof en niet van een vergiftiging.

DEN HARTOG vertelt nu in extenso in zijn ingezonden stuk in het vorige *Tijdschrift*-nummer, welke maatregelen genomen worden om te waken tegen het gebruik van schadelijke stoffen in surrogaten, maar hij vergeet, dat er overgevoelige personen zijn, die een acute thrombopenie met de bijbehorende ziekteverschijnselen kunnen krijgen door voedingsmiddelen (citrusvruchten bij voorbeeld) en door zeer verschillende chemische stoffen (sedormid, kinine, arsenik, salvarsan, goudpraeparaten, en dergelijke meer).

Niemand zal op deze gronden den banvloek over al deze middelen uitspreken. Evenmin zijn de surrogaten, die wij thans niet kunnen missen, door mijn veronderstelling veroordeeld!

Rotterdam, 24 Augustus 1944

P. H. KRAMER

STAAL OF STRAAL BIJ THYREOTOXICOSIS?

Met groote instemming heb ik het artikel van NUBOER „Bestraling of operatie bij ziekte van BASEDOW”, bedoeld als wederwoord op de klinische les van VAN EBBENHORST TENGBERGEN gelezen.

Terecht breekt NUBOER een lans voor de operatieve behandeling. De moderne Röntgentherapie bij thyreotoxicosis, die soms nog zoo verleidelijk wordt voorgesteld wegens haar eenvoud en onschuldigheid, heeft inderdaad een aantal bezwaren en is slechts bij patiënten met geringe ziekteverschijnselen aangewezen. Ook zij is belast met een mortaliteit, kan een „crisis” teweegbrengen, terwijl het aantal recidieven en mislukkingen naar mijn ervaring groot is. Eén der redenen waarom NUBOER meende een wederwoord te moeten laten hooren, zal ongetwijfeld geweest zijn het feit, dat het tegenwoordige mortaliteitscijfer van de strumectomie door VAN EBBENHORST TENGBERGEN te hoog is opgegeven. De fraaie resultaten door NUBOER en zijn medewerkers verkregen, spreken andere taal. Ook de Groningsche kliniek blijft gelukkig ver verwijderd van de genoemde 7 pCt. Van 1 Januari 1938 tot en met 15 Augustus 1944 werden door mij en mijn assistenten 391 strumectomieën verricht, waarvan wegens struma maligna 9, wegens thyreotoxicosis 151 (2 overleden = 1.4 pCt.), en wegens struma benigna 231 (1 overleden = 1/4 pCt.). Wat onze beide sterfgevallen bij thyreotoxicosis betreft, de ééne patiënt was een man van 44 jaar, die reeds 10 jaar ziek was en bij wien in 1940 strumectomie plaats vond. Basaal metabolisme + 100 pCt. Ondanks PLUMMER-kuur basaal metabolisme niet lager te krijgen dan + 60 pCt.; koorts, slechte leverfunctie. Glycose-infuus. Patiënt overlijdt den 2den dag na de operatie. De tweede patiënte was een meisje van 17 jaar met ernstigen morbus BASEDOWI. Door een PLUMMER-kuur daalde het basaal metabolisme van + 100 pCt. tot + 10 pCt. Radicale strumectomie. Patiënte overleed den 3den dag na de operatie. Obductie: status thymolymphaticus. In beide gevallen is niet vóórbehandeld met causerin. Ernstige gevallen van tetanie werden slechts zelden gezien,